

УДК 336.14

Крук О. М., Кончатна В. С.

АНАЛІЗ КОШТОРИСУ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Актуальність даної теми зумовлена тим, що для правильної та продуктивної роботи бюджетної установи необхідно контролювати цільове використання видатків. Без аналізу неможливо встановити факти порушень фінансово-господарських операцій та можливі ризики від їх здійснення. Тому при проведенні перевірки формування та виконання кошторису бюджетної установи є його всебічний аналіз.

Дану проблему досліджували такі вітчизняні вчені, як Плиса В. Й. [3], Михайлов М. Г. [4], Шара Є. Ю. [5], Барановський О. І., Безгубенко Л. М., Буковинський С. А., Гейдор І., Кузьменко Н. А., Дьяков І. І., Деркач Н. І., Павлова Л. Н. Проте, питання практичного застосування основних положень в галузі міжбюджетних відносин вирішуються ще не на належному рівні.

Метою дослідження є обґрунтування аналізу кошторису видатків бюджетної установи.

Бюджетні установи – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунків відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної і місцевої влади протягом бюджетного періоду, бюджетні установи використовують план формування й використання фінансових ресурсів [1].

Кошторис доходів і видатків бюджетної установи, організації є основним плановим документом, який підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання нею своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень.

Кошторис бюджетних установ має такі складові частини: загальний фонд, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією видатків на виконання бюджетною установою основних функцій або розподіл надання кредитів з бюджету за класифікацією кредитування бюджету; спеціальний фонд, який містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією видатків на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій, або розподіл надання кредитів з бюджету згідно із законодавством за класифікацією кредитування бюджету.

Форма кошторису затверджується Міністерством фінансів. Видатки плануються в сумі, що не перевищує запланованих доходів. При цьому розподіл видатків в кошторисі здійснюється за повною економічною класифікацією видатків.

При складанні річної форми № 2д «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду» дані аналітичного обліку звіряються з здійсненими річними заключними оборотами щодо списання доходів і видатків бюджетної установи за відповідний рік.

Аналіз фактичних видатків загального фонду кошторису Добропільського МВ ГУМВСУ в Донецькій області за період 2012-2014 рр. наведено у табл. 1 та табл. 2.

На основі даних, наведених у таблиці 1, можна зробити висновок, що затверджена сума видатків на 2013 рік у порівнянні з 2012 роком зросла на 415610,00 грн. або на 4,02%. Фактична сума видатків також зросла на 408048,93 грн. або на 3,95%.

Найбільше виросли видатки на відрядження та придбання обладнання і предметів довгострокового користування, а саме на 1469,19% та 100,00%

Таблиця 1

Аналіз фактичних видатків загального фонду кошторису
Добропільського МВ ГУМВСУ в Донецькій області за період 2012-2013 рр.

Показники	2012 р.	2013 р.	АПП, грн	ВПП, %
Затверджено на звітний рік	10325860,00	10741470,00	+415610,00	+4,02
Заробітна плата	492023,00	381983,00	-110040,00	-22,36
Грошове утримання військово-вслужбовців	7068052,00	7494907,00	+426855,00	+6,04
Нарахування на заробітну плату	2264324,72	2361497,00	+97172,28	+4,29
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	122720,00	41076,74	-81643,26	-66,53
Продукти харчування	63727,91	59267,00	-4460,91	-7,00
Оплата послуг (крім комунальних)	29877,23	33228,48	+3351,25	+11,22
Видатки на відрядження	732,25	11490,38	+10758,13	+1469,19
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	280399,20	341705,64	+61306,44	+21,86
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	–	4750,00	+4750,00	+100,00
Фактичні:	10321856,31	10729905,24	+408048,93	+3,95

Таблиця 2

Аналіз фактичних видатків загального фонду кошторису
Добропільського МВ ГУМВСУ в Донецькій області за період 2013-2014 рр.

Показники	2013 р.	2014 р.	АПП, грн	ВПП, %
Затверджено на звітний рік	10741470,00	10262388,00	-479082,00	-4,46
Заробітна плата	381983,00	311926,00	-70057,00	-18,34
Грошове утримання військово-вслужбовців	7494907,00	7263438,00	-231469,00	-3,09
Нарахування на заробітну плату	2361497,00	2226046,00	-2135451,00	-5,74
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	41076,74	20987,70	-20089,04	-48,91
Продукти харчування	59267,00	32838,00	-26429,00	-44,60
Оплата послуг (крім комунальних)	33228,48	19963,00	-13265,48	-39,92
Видатки на відрядження	11490,38	1398,35	-10092,03	-87,83
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	341705,64	357435,57	+15729,93	+4,60
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	4750,00	–	-4750,00	-100,00
Фактичні:	10729905,24	10234032,62	-495872,62	-4,62

Як видно з табл. 1 та табл. 2 у 2013 році було найбільше використання коштів загального фонду кошторису Добропільського МВ ГУМВСУ в Донецькій області, а саме на:

- виплату грошового забезпечення військовослужбовців на 5,7% у порівнянні з 2012 роком та на 3,1% у порівнянні з 2014 роком;
- оплату послуг (крім комунальних) на 10,1% у порівнянні 2012 роком та на 40% у порівнянні з 2014 роком;
- придбання обладнання і предметів довгострокового використання на 100%.

Фактичні видатки загального фонду кошторису Добропільського МВ ГУМВСУ в Донецькій області в 2014 році в порівнянні з 2013 скоротились на 495872,62 грн., що у відсотковому співвідношенні становить (-4,62%).

Для порівняння затверджених бюджетом та фактичних видатків кошторису Добропільського МВ ГУМВСУ в Донецькій області зведемо ці показники в табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз видатків кошторису Добропільського МВ ГУМВСУ за період 2012-2014 рр.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Затверджено на звітний рік	10325860,00	10741470,00	10262388,00
Фактичні	10321856,31	10729905,24	10234032,62
АПП, грн	+4003,69	+11564,76	+28 355,38
ВПП, %	0,03	0,11	0,28

Відхилення складає 4003,69 грн. (залишок коштів). У відсотковому співвідношенні відхилення складає 0,03%. У 2013 році відхилення складає 11564,76 грн. (залишок коштів). У відсотковому співвідношенні відхилення складає 0,11%. У 2014 році відхилення складає 28355,38 грн. (залишок коштів). У відсотковому співвідношенні відхилення складає 0,28%. Це свідчить про те, що коштів виділяється більш ніж достатньо.

Для забезпечення своїх потреб у повній мірі бюджетні установи мають право згідно з чинним законодавством надавати різні послуги, використовуючи при цьому матеріальну базу держави, отримувати благодійну допомогу та інші надходження. Усі ресурси, отримані в результаті такої діяльності, видатки здійснені за їх отримання, є відповідно доходами та видатками спеціального фонду бюджету.

Для аналізу фактичних видатків спеціального фонду за період 2012–2014 рр. була розглянута форма №4-1д «Звіт про надходження та використання коштів, отриманих як плата за послуги». Данні показники відображенні у табл. 4, табл. 5.

Таблиця 4

Аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2012-2013 рр.

Показники	2012 р.	2013 р.	АПП, грн	ВПП, %
Затверджено на звітний рік	86848,00	49364,00	-37484,00	-43,16
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	34295,35	19199,49	-15095,86	-44,02
Оплата послуг (крім комунальних)	3525,00	12902,84	+9377,84	+266,03
Видатки на відрядження	–	–	–	–
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2277,71	4121,16	+1843,45	+80,93
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	22800,00	–	-22800,00	-100
Фактичні:	62898,06	36223,49	-26674,57	-42,41

Таблиця 5

Аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2013-2014 рр.

Показники	2013р.	2014р.	АПП, грн	ВПП, %
Затверджено на звітній рік	49364,00	67075,00	+17711,00	+35,88
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	19199,49	30752,02	+11552,53	+60,17
Оплата послуг (крім комунальних)	12902,84	15130,81	+2227,97	+17,27
Видатки на відрядження	–	3600,00	+3600,00	+100,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	4121,16	–	-4121,16	-100,00
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	–	–	–	–
Фактичні:	36223,49	50482,83	+14259,34	+39,36

Можна зробити висновок, що затверджена сума у 2013 році в порівнянні з 2012 роком зменшилась на 37484,00 грн. або на 43,16%. Фактичні видатки також зменшились на 26674,57 грн. або на 42,41%. Найбільших змін у 2013 році зазнав показник оплати послуг (крім комунальних) та показник придбання обладнання і предметів довгострокового користування.

Проводячи аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період з 2012-2014 рр. по Добропільському МВ ГУМВСУ в Донецькій області було встановлено, що у 2012 році було найбільше використання коштів спеціального фонду у порівнянні з 2013 та 2014 роками, а саме:

- було більше використано коштів на предмети, матеріали, обладнання та інвентар на 44% у порівнянні з 2013 році та на 10,4% у порівнянні з 2014 роком;
- на придбання обладнання і предметів довгострокового використання збільшились фактичні видатки на 100%.

Таким чином, фактичні видатки спеціального фонду 2013 року в порівнянні з 2012 роком знизилися на 26674,47 грн., а у 2014 році в порівнянні з 2013 роком – зросли на 14259,34 грн.

Для аналізу фактичних видатків спеціального фонду за 2012-2014 рр. була розглянута форма №4-2д «Звіт про надходження та використання коштів, отриманих за іншими джерелами». Данні показники відображенні у табл. 6, табл. 7.

Таблиця 6

Аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2012-2013 рр.

Показники	2012 р.	2013 р.	АПП, грн	ВПП, %
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	15151,00	12271,57	-2879,43	-19,00
Оплата послуг (крім комунальних)	416,25	–	-416,25	-100,00
Інші видатки	6721,50	–	-6721,50	-100,00
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	15090,00	10480,00	-4610,00	-31,55
Фактичні:	37378,75	22751,57	-14627,18	-39,13

Таблиця 7

Аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2013–2014 рр.

Показники	2013 р.	2014 р.	АПП, грн	ВПП, %
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	12271,57	10548,00	-1723,57	-14,05
Оплата послуг (крім комунальних)	–	–	–	–
Інші видатки	–	–	–	–
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	10480,00	-	-10480,00	-100,00
Фактичні:	22751,57	10548,00	-12203,57	-53,64

Як видно з табл. 6, фактичні видатки спеціального фонду в 2013 році у порівнянні з 2012 роком зменшились на 14627,18 грн. або на 39,13%.

Проводячи аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2012–2014 рр. по Добропільському МВ ГУМВСУ в Донецькій області було встановлено, що у 2012 році було найбільше використання коштів спеціального фонду у порівнянні з 2013 та 2014 роках, а саме:

– було більше використано коштів на предмети, матеріали, обладнання та інвентар на 19% у порівнянні з 2013 році та на 31% у порівнянні з 2014 роком;

– оплата послуг (крім комунальних) та інші видатки – фактичні видатки були лише у 2012 році;

– на придбання обладнання і предметів довгострокового використання фактичні видатки збільшились на 100%.

Форма №4-4д «Звіт про надходження та використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів» складається розпорядниками бюджетних коштів, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету і отримують субвенцію з місцевого бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів.

Для аналізу фактичних видатків спеціального фонду за період 2012–2014 рр. була розглянута форма №4-4д «Звіт про надходження та використання коштів, отриманих за іншими джерелами». Данні показники відображенні у табл. 8.

Таблиця 8

Аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2012-2014 рр.

Показники	2012 р.	2013 р.	2014 р.	АПП, тис.грн		ВПП, %	
				2013-2012	2014-2013	2013-2012	2014-2013
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	100000,00	50000,00	–	-50	-50	-50	-50
Усього:	100000,00	50000,00	–	-50	-50	-50	-50

Проводячи аналіз фактичних видатків спеціального фонду за період 2012-2014 рр. по Добропільському МВ ГУМВСУ в Донецькій області було встановлено, що у 2012 році було найбільше використання коштів у порівнянні з 2013 та 2014 роках, а саме:

– було більше використано коштів на предмети, матеріали, обладнання та інвентар на 50% у порівнянні з 2013 році, у 2014 році фактичних видатків не було.

Отже фактичні видатки спеціального фонду 2013 року в порівнянні з 2012 роком скоротились на 50000 грн., у 2014 році в порівнянні з 2013 роком також знизились на 50000 грн.

ВИСНОВКИ

Отже, завдяки аналізу кошторису для бюджетних установ здійснюється кількісна та якісна характеристика тих змін і відхилень від планових показників, які відбуваються в установах, що має величезне значення для ефективного контролю, планування та вдосконалення діяльності бюджетної установи. Науковим результатом даного дослідження є уточнення методичного забезпечення аналізу кошторису бюджетних установ. Перспективою подальших наукових досліджень у даному напрямі є використання економіко-математичного моделювання.

Провівши аналіз кошторису видатків на прикладі Добропільського міського відділу ГУМВС України в Донецькій області було встановлено, що кошти, які виділяються протягом звітного періоду, використовуються не в повному обсязі. Спостерігається надлишок виділених коштів. Однак не кожна установа може похвалитись тим, що у них немає недостачі бюджетних коштів. Розглянувши найважливіші питання аналізу кошторису бюджетної установи, можна зробити висновок, що аналіз кошторису – не зайвий етап у ревізійному процесі, а метод визначення ризиків порушень фінансово-бюджетної установи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. N 2456VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 50–51.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV // Баланс. – 13.09.1999. – №73. – С. 5–9.
3. Плиса В. Й. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / В. Й. Плиса, З. П. Плиса. – К. : Каравела, 2010. – 480 с. – (Українська книга).
4. Михайлов М. Г. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навчальний посібник / М. Г. Михайлов, М. І. Телегунь, О. П. Славкова ; ред. М. Г. Михайлов. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
5. Шара Є. Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: навчальний посібник / Є. Ю. Шара, О. М. Андрієнко, Л. І. Жидеева ; Нац. ун-т державної податкової служби України. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України // Ел. Ресурс. – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua/>
7. Офіційний сайт РБК Україна // Ел. Ресурс. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/rus/top/show/proekt-gosbyudzhetta-2013-osnovnye-pokazateli-dokumenta-obnashchivaniya-04122012104500>.
8. Джога Р. Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 250 с.
9. Порядок складання карток і книг аналітичного обліку бюджетних установ. Затверджено ДКУ 06.10.2000 р., №100 // Баланс. – 2000. – Грудень, спецвипуск. – С. 4–5.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2016 р.